

اشتغال و ازدواج جوانان

جواد ادیبیان^۱، حسن متصدیزاده زرنندی^۲

واژه‌های کلیدی: مشکلات اشتغال و ازدواج جوانان، دادن تسهیلات بانکی به جوانان نه به شرکت‌ها

امروزه مسئله اشتغال جوانان یا بکارگیری نیروی کار بخش فعال و خلاق جامعه که از مهم‌ترین عوامل توسعه به شمار می‌رود از بزرگ‌ترین دغدغه‌های گردهمایی‌ها می‌باشد و این قضیه تا آنجا اهمیت پیدا کرده است که همگان وجود بالا بودن درصد بیکاری و لزوم پیدا کردن راهکارهایی برای استفاده بهینه از نیروی انسانی را از وظایف دولت و دست اندرکاران مملکتی به شمار می‌آورند و عدم توسعه یافتگی در بخش صنعت و تکنولوژی و قرار گرفتن در ردیف کشورهای جهان سوم را به نحوی با مسئله اشتغال جوانان مربوط می‌دانند.

بیکاری یک معضل ملی است و لذا مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی باید برای حل مشکل با همکاری دستگاه‌های اجرایی راه حل و راهکار ارائه دهند.

سی سال پیش وقتی مشکلات و موانعی که بر سر راه ازدواج جوانان قرار داشت به نظرخواهی گذاشته می‌شد، اکثریت پاسخ دهندگان سخت‌گیری خانواده‌های دخترهای دم بخت را به عنوان عامل درجه اول، در سرنگرفتن ازدواج‌ها ذکر می‌کردند و بیان می‌داشتند که: مهریه بالا، توقع داشتن خانه و اتومبیل شخصی و شغل آبرومند (دکتر و مهندس بودن) نمی‌گذارد جوان‌ها ازدواج کرده و تشکیل خانواده دهند.

اگر در رابطه با همین موضوع در بیست سال پیش نظرخواهی صورت می‌گرفت، پاسخ دهندگان ابراز می‌کردند که گرانی کرایه خانه مهم‌ترین مانع ازدواج جوانان است. و اما امروز...

امروز خانواده‌های خیلی از دخترهای دم بخت، انتظار آمدن خواستگاری را می‌کشند که شغلی معمولی داشته باشد و خانه ای اجاره ای (ولو دو اتاق) و درآمدی که بتواند زندگی معمولی را اداره کند. سطح توقعات خانواده‌ها خیلی پائین آمده است، ولی از خواستگار خبری نیست!

^۱. دانشگاه سیستان و بلوچستان، javadadibian@yahoo.com

^۲. دانشگاه سیستان و بلوچستان، Hmzz.۳۵۲۵@yahoo.com

چه اتفاقی افتاده است؟ آیا پسرها و مردهای جوان از ازدواج گریزان شده‌اند؟ یا اپیدمی اجتماعی ناشناخته‌ای شیوع یافته که ازدواج را غیر ضروری، و یا حتی مذموم کرده است؟

واقعیت این است که نه جوان‌ها از ازدواج گریزان شده‌اند، و نه ازدواج و تشکیل خانواده به صورت یک عادت بد اجتماعی در آمده است. آنچه باعث کساد کاری محاضر ثبت ازدواج شده، بها ندادن به جوانان و عدم ارائه طرح‌های اشتغال‌زا از سوی دولت مردان و دست اندر کاران کشور است.

متأسفانه اکثر سمینارها، جلسات و نشست‌ها نتیجه‌ای جز ثبت شعارهایی نظیر تولید اطلاعات در مورد فرصت‌ها، ترویج فرهنگ کارآفرینی، بازسازی فرهنگ کار، و توانمندسازی نیروی کار را در بر ندارد. این گونه راه حل‌ها مفید است ولی ما هیچ وقت عملی شدن این شعارها را ندیده‌ایم. و جالب این جاست که دولت و اکثر ارگان‌ها از برگزاری اینگونه نشست‌ها حمایت لازم و کافی می‌نمایند. اما توجه کافی به نتیجه مباحث ندارند. و هدف تنها برگزاری و دعوت از اندیشمندان است و لاغیر.

متأسفانه در چند دهه اخیر توجه دولت و مسئولین برای ایجاد اشتغال و کاستن از بیکاری به دادن تسهیلات به شرکت‌های کوچک و زود بازده بوده است. اینگونه سیاست‌ها انگیزه شرکت‌ها را در بهره‌گیری از سیستم اعتبار بانکی افزایش می‌دهد. اما در عمل بخش اعظم این کمک‌ها و سیاست‌ها در اختیار بخش تعاونی و شرکت‌های تعاونی بوده است. در حالی که بر اساس آمارها بیش از یک سوم این تعاونی‌ها فعال نمی‌باشند. بنابراین توجه بیش از اندازه به تعاونی‌ها و پرداخت راحت تر وام به این شرکت‌ها نسبت به شرکت‌های خصوصی، موجب عدم بهره‌گیری بخش خصوصی مولد از این گونه تسهیلات شده است.

نگاه برنامه ریزان و مجریان در زمینه بازار کار بیشتر به افزایش سرمایه‌های فیزیکی در زمینه اشتغال بوده است. اگر به برنامه‌های مخصوص اشتغال نگاهی بیندازیم خواهیم دید که بیشتر توجه برنامه ریزان به سرمایه‌های فیزیکی معطوف بوده است در حالی که در کشورهای در حال توسعه و همچنین ایران یکی از مشکلات سرمایه فیزیکی است و بیشتر مشکلات به خاطر کمبود سرمایه‌های انسانی بوده است. و با در نظر گرفتن این مسئله در می‌یابیم که نمی‌توان صرفاً با اعطای تسهیلات و تزریق منابع مالی ایجاد شغل کنیم بلکه همزمان با اعطای اینگونه تسهیلات، باید نسبت به ارتقای کیفی و کمی نسبت به سرمایه‌های انسانی توجه داشت.

طی چند دهه اخیر برای همگان اثبات شده است که نظارت بر وام‌های اعطایی به مؤسسات و شرکت‌ها و همچنین نحوه استفاده از این گونه وام‌ها و تسهیلات، کاری بسیار مشکل است. یقیناً دولت با هدف ایجاد اشتغال و رفع معضل بیکاری و کمک به جوانان، اینگونه طرح‌ها (دادن تسهیلات به شرکت‌ها) را به مرحله اجرا می‌رساند اما باید توجه داشت که در جامعه افراد بسیار زیادی هستند که

از این حسن نیت دولت سوء استفاده کرده و این تسهیلات را در موادی دیگر با اهدافی دیگر استفاده می‌کنند. لذا دولت به اهداف از پیش تعیین شده خود نمی‌رسد و جوانان و بیکاران جامعه قربانی اهداف شوم اینگونه افراد می‌شوند.

متأسفانه امروزه به جوانی که فارق التحصیل از دانشگاه یا دبیرستان است که خدمت مقدس سربازی را انجام داده یا نداده، هیچگونه وامی داده نمی‌شود. گاهی جوانی می‌تواند با سرمایه اندکی در حد یک میلیون تومان حرفه یا شغلی را برای خود ایجاد کند. و یا چند نفر با هم با چند میلیون تومان می‌توانند یک واحد کوچک تولیدی و خدماتی ایجاد کنند. بهتر است مسئولین ادارات ذیربط آماری از جوانان بیکار و مستعد و متخصص جمع آوری کنند و با هماهنگی با بانکها با تخصیص مبالغی وام و هدایت شغلی آنها در رفع معضل بیکاری سهیم شوند.

بنابراین به جای اینکه تسهیلات به شرکتها داده شود و از شرکتها انتظار ایجاد شغل بنماییم این تسهیلات به جوانان داده شود تا خود برای هزینه ای که دولت برایشان متحمل شده برنامه ریزی کرده و بر آن نظارت داشته باشند. فلذا در این صورت لازم است که فضای جامعه به گونه ای طراحی شود که جوان پس از دریافت تسهیلات دچار سردرگمی نشود و بداند که پولش را کجا و چگونه سرمایه گذاری و برای خود ایجاد شغل بنماید. این طرح باعث می‌شود که شرکتها برای جذب سرمایه بیشتر به نوعی رقابت پرداخته و ارزش جوان در جامعه حس می‌گردد. و یا جوان پس از دریافت تسهیلات با آموزش‌هایی که دولت در اختیارش گذاشته می‌تواند به راحتی برای خود ایجاد شغلی مورد علاقه بنماید و لذا بهره وری نیروی انسانی بالاتر می‌رود. شاید این طرح ابتدا اشتغال زا بنظر نیاید اما می‌تواند برای جوانان پشتوانه محکمی باشد تا به سادگی و آرامش زندگی کنند و تشکیل خانواده داده و از ناهنجاری‌های موجود در جامعه کاسته شود.

بهتر است که بدانید یکی از علل ایجاد ناهنجاری‌های اجتماعی و پیدایش زمینه پذیرش فرهنگ‌های بیگانه و پذیرش شکست در زندگی که نهایتاً منجر به بزهکاری، خودکشی و نظایر آن می‌شود بیکاری و بی درآمدی است. بالا رفتن سن ازدواج و افزایش آمار طلاق در جامعه به نحوی با این موضوع در ارتباط است.

نظارت بر استخدامها و ادارات توسط مسئولین مربوطه و رعایت اولویتها در بکارگیری نیروی انسانی حداقل از ایجاد ذهنیت نامطلوب نسبت به رعایت عدالت اجتماعی در ذهن جوانان مؤثر است. و به طور کلی دخالت مسئولین و کارشناسان در هدایت جوانان باعث استفاده بهینه از نیروی انسانی، ایجاد بهره وری اقتصادی در جامعه و جلوگیری از هدر رفتن استعدادها و ارائه راه کارهای نوین برای حل مشکلات نسل جوان در کشور خواهد شد. ایجاد صنایع اشتغال زا در همه نقاط کشور به هر اندازه

که ممکن باشد و گسترش آموزش‌های علمی و فنیو کاربردی کوتاه مدت در نقاط محروم و اهمیت دادن به مسائل جوانان همه و همه از وظایف و کارگزاران صدیق و دلسوز می‌باشد به امید روزی که شاهد شکوفایی اقتصادی و فرهنگی و سیاسی کشور در ابعاد گسترده‌ای در سطح جهان باشیم.
امام صادق (علیهم السلام) می‌فرمایند: مومنان خدمتگزار یکدیگرند.

